

Motion till riksdagen 2005/06:A376

av **Margareta Andersson m.fl. (c)**

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt följande uppställning:

Anslag, tkr	Regeringens förslag	Anslagsförändring
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	5 079 852	-1 500 000
22:2 Bidrag till arbetslöshets ersättning och aktivitetsstöd	45 020 600	-8 163 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 332 129	-454 000
22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	11 631 057	+450 000
22:10 Bidrag till lönegarantiersättning	978 399	+500 000
22:12 Satsning på privata arbetsförmedlingar	0	+1 150 000
Summa för utgiftsområdet	70 229 969	-8 017 000

Inledning

Centerpartiets politik utgår från människan och vars och ens ansvar för sig själv och andra. För Centerpartiet är det centralt att besluten fattas så nära människan som möjligt, det gäller inte minst i arbetsmarknadspolitiken. Arbetsmarknadspolitiken måste effektiviseras. Den ska inrikta sig på att minska arbetslösheten, inte dölja den. Därför anser vi att arbetsmarknadspolitiken i huvudsak ska ägna sig åt att matcha arbetssökande mot lediga jobb. Dagens arbetsmarknadspolitik ligger långt borta från den vision som Centerpartiet har. Det måste alltid löna sig att arbeta och vi tror att det behövs starkare incitament och drivkrafter för att få fler människor i arbete. Sverige behöver allt mindre av centralisering och allt mer av ett system där makt, beslut och resurser ligger nära de människor som berörs. Framför allt vill vi ha ett fokus

Fel! Okänt namn på

på riktiga jobb och ökade drivkrafter för att människor ska arbeta. Vi behöver också fler aktörer som kan förmedla arbeten, smartare lösningar som bidrar till att människor arbetar framför åtgärder som medför att människor fastnar i ett osunt bidragsberoende. För att arbetsmarknaden ska fungera måste det också bli enklare och billigare för företag att anställa. Regeringen tror sig få bukt med arbetslösheten, och arbetslöshetsstatistiken, med ett sysselsättningspaket som innehåller fler arbetsmarknadsprogram och kortsiktiga plusjobb. Vi har svårt att se hur dessa åtgärder ska leda till riktiga, varaktiga arbeten. Vi säger därför nej till regeringens sysselsättningspaket och föreslår i stället långsiktiga åtgärder som ska leda till arbeten och förordar en politik som ger förutsättningar för företagen att skapa fler jobb.

Arbetsmarknadspolitiken

Centraliseringen av den svenska arbetsmarknaden behöver brytas. Ett viktigt steg för att bryta centralstyrningen är bl.a. att arbetsförmedlingarna, och ytterst den arbetssökande, ges mer makt och möjlighet att påverka. Stora delar av besluten ska tas där kunskapen om de lokala förhållandena finns. Arbetsmarknadsverket bör också avvecklas i sin nuvarande form; i stället bör lokala lösningar få en betydande roll på arbetsmarknaden. För att reformera arbetsmarknadspolitiken är det nödvändigt att införa en enhetlig myndighetsorganisation, ge myndigheten en självständig professionell ledning och minska det politiska inflytandet. Vi gör därför en besparing på 1,5 miljarder kronor under Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader.

1 miljard kronor av dessa resurser ska gå till en satsning på privata arbetsförmedlingar (se längre fram i denna motion). Tillsammans med Allians för Sverige drar vi inom denna anslagspost ned 200 miljoner kronor 2006 till en förändring av Ams organisation.

Arbetslöshetsförsäkringen

Vi vill göra flera förändringar i arbetslöshetsförsäkringen, allt för att det ska löna sig att arbeta. Centerpartiet föreslår tillsammans med Allians för Sverige att arbetslöshetsförsäkringen ska vara obligatorisk och omfatta alla som förvärvsarbetar. Egenfinansieringen föreslås öka med 10 miljarder kronor. Arbetsvillkoret skärps till 80 timmars arbete i månaden under 6 månader. Studerandevillkoret tas bort och den överhoppningsbara tiden begränsas till högst fem år; dessa förändringar innebär besparingar på 500 respektive 100 miljoner kronor. Arbetslöshetsersättningen baseras på de senaste tolv månadernas inkomster. Arbetslöshetsersättning skall maximalt kunna utgå under 300 dagar och 450 dagar för arbetslösa med försörjningsansvar för barn. Ersättningen ska vara 80 % av förlorad inkomst under de första 200 dagarna och 70 % därefter. Den högsta dagpenningen blir 680 kr per dag. När ersättnings-

perioden är slut övergår den arbetslöse i en jobbgaranti där ersättningen ska vara 65 %. Om den arbetslöse inte deltar i jobbgarantin utgår ingen ersättning. Dessa förändringar redovisas bl.a. under anslag 22.1 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. *För mer information läs gärna i Centerpartiets budgetmotion samt i Centerpartiets arbetsmarknadsmotion.*

Arbetsmarknadspolitiska program

Dagens arbetsmarknadsprogram leder inte till arbete i någon hög utsträckning. Programmen har en synnerligen liten effekt för de arbetslösas ställning på arbetsmarknaden och bidrar sällan till att skapa kontakter och bygga de nätverk som är betydelsefulla faktorer för att lyckas få ett arbete. Vi drar därför ner 2,4 miljarder kronor för ca 20 000 platser för arbetsmarknadspolitiska program inom ramen för aktivitetsgarantin under anslag 22.2. Nystartsjobben som Centerpartiet föreslagit tillsammans med Allians för Sverige beräknas ge flera jobb åt dem som i dagens nuvarande system deltar i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd. *Ytterligare resonemang och våra förslag kring arbetsmarknadspolitiska åtgärder och aktivitetsgarantin finns i Centerpartiets arbetsmarknadsmotion.*

Regeringen satsar kortsiktigt på lärlingsutbildningar i årets budget. Centerpartiet tror på lärlingsutbildningar men anser att dessa ska prioriteras på gymnasieskolan. Dessa pengar för vi över på gymnasieskolan eftersom att vi anser att det är där lärlingsutbildningen ska ha sin plats. Totalt för vi över 581 miljoner från anslagen 22.2 och 22.3 till gymnasieskolan under utgiftsområde 16.

Nystartsjobb

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivaravgifterna tas bort helt för personer som uppburit arbetslöshetsersättning, sjukpenning, förtidspension eller socialbidrag i mer än ett år. Nedsättningen gäller under lika lång tid som vederbörande varit frånvarande från arbetslivet, dock högst fem år. Skatterabatten kan förlängas i särskilda fall men först efter individuell prövning. Ungdomar (20–24 år) som varit arbetslösa i sex månader ska omfattas av nystartsjobben. För dem gäller dock skatterabatten i högst ett år. Nystartsjobben ska även omfatta nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats. Skatterabatten ges till nystartsjobb i näringslivet. LAS ska gälla för nystartsjobben. De bedöms kunna generera åtminstone 50 000 arbeten. I budgeten avsätts 1,2 miljarder för detta. Tillsammans med Allians för Sverige gör vi också en besparing på 3,8 miljarder genom att de riktade anställningsstöden tas bort; nystartsjobben bör träda in i stället.

Fel! Okänt namn på

Satsningar på lönebidragen

Vi i Centerpartiet är övertygade om att alla människor har något att bidra med, även människor som aldrig har kommit in på arbetsmarknaden eller människor som kanske inte kan arbeta i högt tempo. Vi tror inte att människor som varit långtidsarbetslösa eller långtidssjuka inte har något kvar att ge i arbetslivet. Centerpartiet vill underlätta för människor som av olika skäl varit utestängda från arbetsmarknaden att komma tillbaka i arbete. Arbete och företagsamhet är en förutsättning för välfärden eftersom resurserna som skapas av arbetet finansierar välfärden. För att uppnå detta är det viktigt att insatser som bidrar till att personer som drabbats av långtidsarbetslöshet eller varit långtidssjuka, kan komma i arbete och få rehabiliteringsinsatser. I dag förs en politik där regeringen hellre låter långtidssjukskrivna förtidspensioneras än att ge dem rehabiliteringsinsatser eller möjlighet att byta arbete. Vad som behövs är mer arbetsinriktade insatser. Människor med reducerad arbetskapacitet bör erbjudas lönebidrag i högre utsträckning än vad som görs i dag. Vi vill både ha fler platser och höja den bidragsgrundade nivån till 17 700 kr till skillnad från regeringens föreslagna nivå på 16 700 kr. Likaså bör människor kunna få lönebidrag upp till 67 års ålder och inte som i dag där gränsen går vid 65 år. Anslaget 22.4 Lönebidrag och Samhall m.m. höjs med totalt 450 miljoner kronor, vilket skulle ge ytterligare ca 5 000 lönebidragsplatser. Inom anslagshöjningen avser vi även att förstärka resurserna för att de som behöver ska kunna få hjälp av arbetsbiträden samt tekniska hjälpmedel. Likaså anser vi att utrymme måste göras så att de personer som har grävst handikapp och funktionshinder ska prioriteras för Samhalls platser. 200 miljoner omfördelar vi från anslagspost 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Resterande 250 miljoner kronor förs över från utgiftsområde 10 som en del i vårt rehabiliteringsarbete där vi vill ge fler människor möjlighet att arbeta, i sin egen takt, i stället för att förtidspensioneras.

Privata arbetsförmedlingar

Arbetssökande har rätt att få stöd och hjälp när de söker jobb. Centerpartiet tror att effektivare och nischade arbetsförmedlingar skulle bidra till att fler människor får ett arbete. Vi överför därför ca 1,2 miljarder, dvs. 1 miljard kronor från anslag 22.1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader och 150 miljoner kronor från anslag 22.3 Arbetsplatsintroduktion för invandrare för en satsning som öppnar för en mångfald av olika aktörer, privata företag, föreningar och organisationer, att arbeta parallellt med de offentligt finansierade arbetsförmedlarna. Dagens arbetsförmedlingar fungerar dåligt om man ser till förmågan att få människor i arbete och att ge stöd och rätt rådgivning åt de arbetssökande. Stora delar av arbetsförmedlingarnas resurser går åt till att administrera friåret i dag. Centerpartiet anser att arbetsförmedlarna ska bidra till att få människor i arbete, inte till bidragsberoende. Naturligtvis är kontrollfunktionen viktig hos arbetsförmedlarna men förmedlingen av jobb

ska stå i fokus. Om fler aktörer tillåts förmedla arbeten kan de arbetssökande själva välja aktör och ställa krav på kvalitetssäkra åtgärder. En mångfald där olika företag, föreningar eller organisationer kan erbjuda arbetsförmedlingstjänster leder till att olika former av åtgärder ökar. Med en ökad mångfald och större valfrihet för den enskilde ökar chanserna för den arbetssökande att få ett arbete.

Arbetslösa akademiker

Dagens arbetsförmedling har låga kunskaper om vilka åtgärder som krävs för arbetslösa akademiker. Många arbetslösa akademiker upplever att det saknas förståelse för den arbetssökande akademikers situation. Mer individanpassade arbetsmarknadsinsatser där privata aktörer kan erbjuda arbetsförmedlingstjänster har ett stort behov att fylla särskilt för akademiker som är utan arbete. Men för att påverka den höga akademikerarbetslösheten som råder i dag behövs andra metoder för att ge de förutsättningar för arbete som krävs för akademiker i dagens samhälle. Vi vill satsa långsiktigt på att få fler akademiker i arbete genom att arbetsförmedlingarna och bemanningsföretagen hjälps åt att finna en plats åt en arbetssökande akademiker på ett företag eller i en organisation. Arbetsgivaren som tar emot akademikern får då en subvention på arbetsgivaravgiften. Allt för att den arbetssökande ska få in en fot på arbetsmarknaden. I dag tvingas många akademiker ta okvalificerade arbeten vilket medför att deras kunskapsmässiga konkurrenskraft sänks ju mer tiden går. I stället vill vi öka möjligheterna till anställningar eller praktikplatser på olika arbetsplatser runt om i landet. Vi vill också satsa på att lotsa in arbetslösa akademiker, och andra unga arbetslösa, på platser som blir lediga efter de stora kommande pensionsavgångarna. Läs mer om detta i vår arbetsmarknadsmotion. Vi för därför över 900 miljoner kronor år 2006 från regeringens sysselsättningspaket i de delar som rör kortsiktig akademikerpraktik, plusjobb och feriearbeten till en långsiktig satsning på praktik och arbete för akademiker inom anslagspost 22.3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga åtgärder. Centerpartiets satsning sträcker sig flera år framöver.

Lönegarantiersättning

Centerpartiet föreslår tillsammans med Allians för Sverige att bankernas allmänna förmånsrätt i företagsinteckningar höjs från nuvarande 55 % till 100 % från den 1 januari 2006. Förslaget beräknas öka kostnaderna för statens lönegarantiersättning med 0,5 miljarder kronor. Detta redovisas under anslag 22.10.

Förmånsrätten är den juridiska benämningen på den företrädesrätt som borgenärer har vid utmätning eller konkurs. Vid årsskiftet 2004/05 förändrades denna genom regeringens proposition 2002/03:49 Nya förmånsrättsregler.

Fel! Okänt namn på

Syftet var att underlätta för företagsrekonstruktioner och se till att andra borgenärer än banker och staten fick förtur till tillgångar i konkursbon. Den nya lagen om företagsinteckning ger banker allmän förmånsrätt och gäller 55 % av värdet av all gäldenärens egendom, som återstår sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt. Vidare har statens förmånsrätt för skatter och avgifter avskaffats; lönegarantin utökades samtidigt. Den nya lagen innebär alltså att bankens status som prioriterad fordringsägare har beskurits. Syftet med regeringens förslag var att minska antalet företagskonkurser och säkerställa att småföretagare fick en större del av tillgångar från konkursbon. Vad som har hänt i praktiken är att bankerna tagit hänsyn till den försämrade förmånsrätten genom att bli mer restriktiva vid utlåning och kräver i allt större utsträckning vidgade säkerheter för utlåning. Bankerna ställer nu allt högre krav på ökade säkerheter eller kapitalinsatser. Detta drabbar företagare utanför storstäderna mer än andra. Dessutom finns det inte något i dagsläget som tyder på att de förändrade förmånsrättsreglerna har gett positiva effekter. Däremot har många småföretagare drabbats av påtagliga negativa effekter. Därför vill vi tillsammans med Allians för Sverige återställa företagsinteckningens värde till 100 %. Det innebär att konkurser kommer belasta statens finanser i större utsträckning men underlättar för företagarna att våga satsa.

Stockholm den 4 oktober 2005

Margareta Andersson (c)

Anders Larsson (c)

Birgitta Carlsson (c)

Birgitta Sellén (c)

Jan Andersson (c)

Kenneth Johansson (c)

Lars-Ivar Ericson (c)